

PREEK DOOR DE WEEK+ n.a.v. zondag 23 oktober 2022

Prediker: Remy Splinter

Titel: Ik ben de Opstanding en het Leven

Bijbelgedeelte: Johannes 11:17-44 (NBV21)

Toen Jezus daar aankwam, hoorde Hij dat Lazarus al vier dagen in het graf lag. 18 Betanië ligt dicht bij Jeruzalem, op een afstand van ongeveer vijftien stadie, 19 en er waren dan ook veel Joden naar Marta en Maria gekomen om hen te troosten nu hun broer gestorven was. 20 Toen Marta hoorde dat Jezus onderweg was ging ze Hem tegemoet, terwijl Maria thuisbleef. 21 Marta zei tegen Jezus: 'Als U hier was geweest, Heer, zou mijn broer niet gestorven zijn. 22 Maar zelfs nu weet ik dat God U alles zal geven wat U vraagt.' 23 Jezus zei: 'Je broer zal uit de dood opstaan.' 24 'Ja,' zei Marta, 'ik weet dat hij bij de opstanding op de laatste dag zal opstaan.' 25 Maar Jezus zei: 'Ik ben de opstanding en het leven. Wie in Mij gelooft zal leven, ook wanneer hij sterft, 26 en ieder die leeft en in Mij gelooft zal nooit sterven. Geloof je dat?' 27 'Ja, Heer,' zei ze, 'ik geloof dat U de Messias bent, de Zoon van God die naar de wereld zou komen.' 28 Na deze woorden ging ze terug, ze nam haar zus Maria apart en zei: 'De meester is er, en Hij vraagt naar je.' 29 Zodra Maria dit hoorde ging ze naar Jezus toe, 30 die nog niet in het dorp was, maar op de plek waar Marta Hem tegemoet was gekomen. 31 Toen de Joden die bij haar in huis waren om haar te troosten, Maria zo haastig zagen weggaan, liepen ze achter haar aan, want ze dachten dat ze naar het graf ging om daar te weklagen. 32 Zodra Maria op de plek kwam waar Jezus was en Hem zag, viel ze aan zijn voeten neer. Ze zei: 'Als U hier was geweest, Heer, zou mijn broer niet gestorven zijn!' 33 Jezus zag hoe zij en de Joden die bij haar waren weeklaagden, en Hij ergerde zich. Diep bewogen 34 vroeg Hij: 'Waar hebben jullie hem neergelegd?' Ze zeiden: 'Kom maar kijken, Heer.' 35 Jezus begon te huilen, 36 en de Joden zeiden: 'Wat heeft Hij veel van hem gehouden!' 37 Maar er werd ook gezegd: 'Hij heeft de ogen van een blinde geopend, Hij had nu toch ook de dood van Lazarus kunnen voorkomen?' 38 Weer ergerde Jezus zich. Hij liep naar het graf, een spelonk met een steen voor de opening. 39 Hij zei: 'Haal de steen weg.' Marta, de zus van de dode, zei: 'Maar Heer, de stank! Hij ligt er al vier dagen!' 40 Jezus zei tegen haar: 'Ik heb je toch gezegd dat je Gods grootheid zult zien als je gelooft?' 41 Toen haalden ze de steen weg. Daarop keek Hij omhoog en zei: 'Vader, Ik dank U dat U Mij hebt verhoord. 42 U verhoort Mij altijd, dat weet Ik, maar Ik zeg dit ter wille van al deze mensen hier, opdat ze zullen geloven dat U Mij gezonden hebt.' 43 Daarna riep Hij luid: 'Lazarus, kom naar buiten!' 44 De dode kwam tevoorschijn, zijn handen en voeten in linnen gewikkeld, en zijn gezicht bedekt door een doek. Jezus zei tegen de omstanders: 'Maak de doeken los, en laat hem gaan.'

Bijzonderheden:

Dit is de vierde preek in onze preekserie: Ik ben... We denken na over wie Jezus is en wie wij zijn in Hem. Dit doen we aan de hand van de Ik ben-teksten die voornamelijk uit Johannes komen.

Beste kringleden, broeders en zusters in de Heer,

In de preek van deze week staat een zeer bekend bijbelgedeelte centraal: het verhaal over de opwekking van Lazarus uit de dood. Remy heeft ons op zondag de diepgang van dit gedeelte laten zien. Het verhaal toont hoe groot Jezus' macht en kracht is. Maar er zit nog veel meer rijkdom in dit verhaal. De reacties van de zo verschillende zussen van Lazarus – Marta en Maria – op het overlijden van hun broer en – daarna – de opwekking uit de dood van Lazarus zetten ons aan om na te denken over wie Jezus is en wie Hij voor ons persoonlijk is.

Veel zegen bij het persoonlijk en met elkaar verder stoeien met het bijbelgedeelte van deze week en de preek van Remy daarover.

Een hartelijke groet van het PddW(+) team

MOGELIJKE AANVULLENDE BIJBELLEZINGEN Kies vóór de kringbijeenkomst welke je wilt lezen. *Johannes 11:1-16, Johannes 11:45-53, Johannes 12:23-26, Romeinen 6:3-6, Filippenzen 3:10-11, Openbaring 1:8, Hebréeën 6:1-2, Hebréeën 11:13-16, Matteüs 22:31-32, Lukas 14:13-14, Lukas 20:36-38, Handelingen 4:33, Handelingen 17:32, 1 Korintiërs 15:21, 1 Petrus 1:3, Openbaring 20:4-6*

ENKELE OPMERKINGEN

Dit is de vierde Ik ben uitspraak waar we bij stil staan in onze preekserie: "Ik ben de opstanding en het leven". Deze klinkt abstracter dan bijvoorbeeld 'Ik ben de goede herder' of 'Ik bende deur'. Maar de context van het verhaal waarin Jezus deze uitspraak doet, brengt het ook voor ons heel dichtbij. Het is het verhaal van een familie van wie Jezus enorm veel hield: Marta, Maria en Lazarus (Joh. 11:5). Jezus ontving een bericht van een boodschapper die gestuurd werd door Marta en Maria en de boodschap luidde: "Heere, zie, hij die U liefhebt, is ziek" (Joh. 11:3, HSV). Maar meteen daarna zegt Hij dat deze ziekte niet uitloopt op de dood, maar tot de eer van God, zodat de Zoon van God geëerd zal worden. Hierin wordt duidelijk dat het verhaal niet gaat om Lazarus of om zijn twee zussen. Het gaat om de eer van Jezus en de openbaring van wie Hij is. Dit wordt steeds duidelijker als Jezus naar hen toe gaat om hen te ontmoeten.

1. Marta

De eerste ontmoeting is met Marta die Hem tegemoet kwam lopen, zodra ze hoorde dat Hij onderweg was naar Betanië. Het opmerkelijke van het verhaal is dat Jezus helemaal geen haast bleek te hebben om Lazarus op te zoeken. Toen Hij te horen kreeg dat Lazarus ernstig ziek was, bleef Hij nog twee dagen wachten. Pas op het moment dat Hij hoorde dat Lazarus was overleden, was de tijd rijp om naar hen toe te gaan. Toen Hij aankwam was Lazarus al vier dagen dood. Daarom reageerde Marta met de vraag: "Als U hier was geweest, Heer, zou mijn broer niet gestorven zijn." Waarom deed Jezus er zo traag over? In de Griekse brontekst van Johannes 11 staat het woordje "dus" tussen vers 5 en 6. De reden dat Jezus twee dagen wacht, is juist omdat Jezus van Lazarus houdt. Wat Jezus van plan is, gaat hen nog zoveel meer geven dan waar ze om vragen.

Zo zijn er velen van ons die al zo lang wachten op het ingrijpen van God in ziekte of andere ongewenste situaties. Onze hoop op de beloftes van God die we lezen in de Bijbel zijn vervlogen. Jezus wacht tot het moment dat vanuit de mens gezien alle hoop verloren is en Mata niet meer kan zien hoe Jezus Zijn belofte kan nakomen dat Lazarus niet zou sterven. Maar Marta verwijt Jezus niks, want meteen erachteraan zegt ze: "Maar zelfs nu weet ik dat God U alles zal geven wat U vraagt." Ondanks dat ze het niet begrijpt, gelooft ze nog steeds dat Hij weet wat Hij doet en houdt ze vast aan Zijn liefde voor haar. En soms is het niet verhoren van onze gebeden het meest liefdevolle wat God kan doen. Hij weet wat het beste is in iedere situatie. John Newton, de schrijver van Amazing Grace, heeft gezegd: 'Alles is noodzakelijk wat God geeft en niks kan noodzakelijk zijn wat Hij ons onthoudt'.

Dat maakt dat deze 'Ik ben'-tekst zo binnenkomt als Hij Marta probeert te laten zien wie Hij is te midden van deze situatie: Ik BEN de opstanding en het leven. Jezus geeft vertroosting door haar te wijzen naar Hemzelf! Wanneer Hij haar vraagt of ze dat gelooft vraagt Hij in wezen: Vertrouw je op Mij of vertrouw je op wat ik te geven heb? Hij zegt niet: 'Ik geef de opstanding en het leven als je in Mij gelooft'. Hij *is* opstanding en Hij *is* eeuwig leven. Hij is niet alleen het middel (de opstanding), maar ook het doel (het leven). We komen niet alleen *dóór* Hem weer tot leven, maar ook *vóór* Hem, om in eeuwigheid in Zijn aanwezigheid te kunnen zijn. Net als Marta kunnen we zeggen hierin te geloven, maar aan haar reactie in vers 39 te zien, toen ze wilde voorkomen dat de steen werd weggerold vanwege de stank, blijkt hoe ongelooflijk dit statement van Jezus werkelijk is. Pas hier wordt het haar duidelijk dat ze echt met *dé* Opstanding en het Leven te maken heeft.

2. Maria

Na deze ontmoeting ging ze snel haar zus Maria halen. Toen Maria aankwam bij Jezus, viel ze voor haar voeten neer en had woord voor woord exact dezelfde reactie als Marta: "Als U hier was geweest, Heer, zou mijn broer niet gestorven zijn!" En toch was de reactie van Jezus compleet anders. Bij Marta geeft Hij tegengas en zegt Hij in feite: 'Ik ben er nu toch, wat is het probleem?'. Maar tegen Maria zegt Hij helemaal niks en vraagt Hij alleen aan omstanders waar Lazarus ligt om vervolgens tot tranen toe geroerd te zijn. Aan Marta toont Hij zijn goddelijkheid en aan Maria zijn menselijkheid. Zo zien we hoe onze Heer maatwerk geeft. De een heeft een confrontatie nodig, een weerwoord van goddelijke hoop om je verdriet in een ander daglicht te zetten. De ander heeft helemaal geen antwoord nodig, maar menselijke empathie, iemand die naast je staat en meehuilt. En alle mensen hebben beide reacties nodig op verschillende momenten in hun leven. Alleen Jezus, de Zoon van God die naar de wereld zou komen als mens, Hij weet precies wanneer we wat nodig hebben.

In elke situatie is Hij het antwoord, omdat alle extremen in Hem gewaarborgd zijn. Hij is God en Hij is mens. Hij is krachtig en Hij is zacht. Hij is fel en Hij is teder. Hij is vol zelfverzekerdheid en tegelijkertijd nederig. Hij is de laagste en de hoogste. Hij is de enige die kan neerdalen tot de diepste hel om de doden mee te nemen naar de hoogste hemel. Hij is de opstanding en het leven. Als we doorlezen dan zien we hoe dit contrast zichtbaar wordt in de manier waarop Hij reageert: Hij is niet alleen verdrietig, maar ook boos. In vers 33 lezen we dat Jezus zich ergerde. Als je kijkt naar het Griekse woord *embrimaomai*, dan is dit een beetje mild vertaald. Het betekent letterlijk dat Jezus woest was! Niet alleen tranen, maar ook woede. Dit kan twee redenen hebben. Ten eerste dat er om Hem heen wordt geweeklaagd terwijl de Opstanding en het Leven Zelf in hun midden is. Hij ergert zich aan het ongeloof van Maria en de omstanders. De tweede reden is dat Hij woest wordt als hij oog in oog komt met de dood, omdat dit niet is zoals Hij het bedoeld heeft met de wereld die Hij geschapen heeft.

De omstanders interpreteren zijn tranen als bewogenheid voor Lazarus. Maar Jezus wist allang dat Hij uit de dood zou gaan opstaan, dus het zou vreemd zijn als Hij een aantal minuten voor zijn opstanding nog eens flink gaat huilen. Hij hilde andere tranen dan Maria. Hij is namelijk woest op de grootste vijand, de dood zelf. Want ondanks dat we vaste hoop hebben op de opstanding, neemt het nog niet de wreedheid en de pijn weg van de gebrokenheid van deze wereld, pijn, ziekte en uiteindelijk de dood zelf. Als christen hoeven we de pijn en het verdriet van deze wereld ook niet weg te wuiven, omdat we geloven dat het toch wel goed komt uiteindelijk. Door de woede en de tranen van Jezus klinkt zijn liefde en bewogenheid door. Niet alleen voor Lazarus, maar voor iedereen die Hij liefheeft. Naast dat Hij ons hoop en geloof geeft voor de toekomst, geeft Hij ook troost in de pijn en het lijden van het moment.

3. Lazarus

Het verhaal nadert zijn climax wanneer Jezus het graf van Lazarus benadert en roept om de steen weg te halen. Vervolgens bidt Jezus hardop en daarin wordt duidelijk waarom dit wonder plaats moet vinden: "opdat ze zullen geloven dat U Mij gezonden hebt." Hij wekte Lazarus niet uit de dood op omdat Hij meer hield van hem dan van andere dierbaren die Hem ontvallen zijn. Deze opstanding is een voorteken van de ultieme opstanding! Hij zet wederom de schijnwerpers op Zichzelf. Lazarus is wel uit de dood opgestaan, maar een paar tientallen jaren later is hij alsnog weer gestorven. We kunnen ons dan ook snel blindstaren op de tekenen en wonderen die we graag in dit leven zouden willen zien en ontvangen. Het is waar dat we alles aan God mogen vragen en het is natuurlijk ongelooflijk bemoedigend wanneer je een wonder van God in je leven mag meemaken! Maar het wonder van deze opstanding, verwijst naar nog een veel groter wonder. Niet alleen om een aantal mensen te genezen en een enkeling uit de dood op te wekken. Nee, om héél de wereld te verlossen en iedereen uit de dood op te laten staan om voor eeuwig in Zijn nabijheid te leven. We denken snel te klein over God, of we nu wel of niet wondertekenen van God mogen zien in ons leven. Want voor eenieder die gelooft is de opstanding en het eeuwige leven nu al beschikbaar. Niet in een gebeurtenis, maar in het kennen van die Persoon die de opstanding en leven ís.

Maar een opstanding is niet mogelijk zonder dat de dood eraan voorafgaat. Hoofdstuk 11 is een scharnier tussen het eerste en het tweede deel van het evangelie van Johannes. Het concludeert het eerste deel dat gaat over het leven van Jezus om het tweede deel in te leiden vanaf hoofdstuk 12 dat gaat over het sterven van Jezus. De opstanding van Lazarus is het zevende en laatste wonder zoals beschreven door Johannes en dit wonder sloeg echt alles. Te veel mensen kwamen hierdoor tot geloof en de maat was vol voor de hogepriesters en de Farizeeërs. Jezus wist dat de opstanding van Lazarus de druppel zou zijn, waardoor ze er nu echt werk van gingen maken om Hem uit de weg te ruimen. En de enige manier waarop Jezus een eind kon maken aan de dood, is door er Zelf doorheen te gaan. Waarom? Omdat de dood de natuurlijke eindbestemming is voor een mens die leeft in zonde, een logisch gevolg voor een mens die zich afkeert van de bron van Leven. Hoe kan Jezus de dood vernietigen zonder ons weg te vagen? Door in onze plaats te sterven. Jezus wist dat de enige manier waarop Hij Lazarus voor de eeuwigheid uit het graf kon halen was door er Zelf in te gaan.

Als we het verhaal van de opstanding van Lazarus lezen, moeten we niet denken: 'leuk voor Lazarus'. Hij deed dit voor jou en mij! Hij geeft je geloof en hoop, zoals Hij bij Marta deed, door je te bepalen bij zijn goddelijkheid. Hij is dé Ik Ben is, de Messias die met de dood zal afrekenen. Hij geeft je troost, zoals bij Maria, door je te bepalen bij zijn menselijkheid. Hij ziet jouw pijn en jouw verdriet en Hij huilt met je mee. Maar alleen de God-mens kan met de dood afrekenen. In Zijn menselijkheid kon Hij net zoals ons allemaal sterven, maar alleen in zijn goddelijkheid kon Hij uit de dood opstaan. Je kunt Jezus niet de schuld geven van alle ellende in je leven. Hij is Degene die er juist mee afrekenen voor jou. Je kunt niet zeggen dat Jezus niet van je houdt, Hij gaf Zijn leven om jou te redden. Zo mogen voor elkaar pleiten bij God met dezelfde woorden uit vers 5: Heere, zie, hij/zij die U liefhebt, is ziek. Misschien fysiek, in ieder geval geestelijk. Ziek van de zonden, zijn/haar leven zal eindigen in de dood. Waarop het antwoord van Jezus is: "Deze ziekte loopt niet uit op de dood, maar op de eer van God, zodat de Zoon van God geëerd zal worden". Waarom? Ik ben de Opstanding en het Leven. Wie in Mij gelooft zal leven, ook wanneer hij sterft, en ieder die leeft en in Mij gelooft zal nooit meer sterven. Geloof je dat?

LIEDEREN

Hoop in leven en in dood

451 – Ik hef mijn ogen

843 – Vaste hoop

799 – In eeuwigheid

832 – Jezus, overwinnaar

GESPREKSVRAGEN

Onderstaande gespreksvragen zijn bedoeld als een voorzet voor de kringleider. *Bekijk welke je kunt gebruiken of kunt aanvullen met vragen die specifiek voor jouw kring of groep belangrijk kunnen zijn.*

1. Wissel uit wat jou in de dienst met name aansprak. Welke verandering brengt dit teweeg in jouw eigen geestelijk leven in navolging van Jezus? Denk daarbij ook aan wat jou in de Bijbeltekst en de preek van zondag opviel en aansprak. Als je daarin hebt ervaren dat de Heer tot je sprak, hoe zou je dan Zijn woord aan jou kunnen samenvatten?
2. Neem tijd om elkaar op te bouwen met het getuigenis van wat de Heer de laatste weken in je leven aan het doen is:
 - a. in het lezen van de Bijbel (Woord)
 - b. in de omgang met Hem in je gebedsleven (Gebed)
 - c. in hoe je bidt en je jezelf openstelt naar mensen die Hem nog niet kennen (Zending)
 - d. in hoe je bidt voor je mede-geloofsgenoten en hen zoekt te dienen in het geloof (Zorg)
 - e. in hoe je tot zegen bent voor je leefomgeving, in de straat en je werk, in je sociale leven (Zegen).
3. Johannes 11: 37 zegt: *Maar er werd ook gezegd: 'Hij heeft de ogen van een blinde geopend, Hij had nu toch ook de dood van Lazarus kunnen voorkomen?'* Herken je hierin iets van woorden van mensen die ook in onze tijd God de schuld geven van ziekte, overlijden, oorlog en andere dingen die 'verkeerd' gaan? Aan welke voorvallen denk je? Hoe ga je daarmee om?
4. In de lezing zien we dat Marta 'de doener' en haar zus Maria 'de luisteraar' aan de voeten van Jezus precies hetzelfde zeggen wanneer Jezus aankomt bij hun overleden broer Lazarus: 'Als U er was geweest, dan...' Wat zegt het jou dat twee mensen die we zo gemakkelijk in verschillende 'hokjes' stoppen, hetzelfde zeggen als ze bij Jezus komen? En dat Jezus verschillende antwoorden geeft? Wat zegt dat over wie Jezus is?
5. Jezus zegt: 'Ik ben de Opstanding en het Leven'; in de geschiedenis rond de dood van Lazarus laat Jezus zien dat Hij - als de Ik ben - inderdaad ook de macht heeft over Opstanding en Leven. Een voorafschaduwing van de Opstanding van Jezus Zelf na Zijn offer aan het kruis. Leven en opstanding, ook voor mij, voor jou... wat betekent dat voor jouw dagelijks leven? Sta je er weleens bij stil? Wanneer meer, wanneer minder?
6. Marta geloofde dat Jezus de opstanding en het leven was. Toch vond ze het geen goed idee toen Hij suggereerde om de steen voor het graf te verwijderen. We kunnen makkelijk met onze mond belijden wie Jezus is, maar in hoeverre is dat ook werkelijkheid in je leven? Wat betekent het voor jou dat Jezus de opstanding en het leven IS? Zijn er momenten in je leven dat je Jezus niet benadert om Hemzelf te zoeken, maar als middel om iets van Hem te krijgen? Hoe ga je daarmee om?

7. 'Als U er was geweest, dan...' Heb jij herinneringen in je eigen leven waarin je beter Jezus erbij had kunnen vragen? Hoe kijk je daar nu tegenaan? Waar heb je zijn troostende liefde wel ervaren?

8. Neem tijd van gebed. Je kunt bidden met elkaar met de woorden uit Johannes 11:5: Heere, zie, hij/zij die U liefhebt, is ziek. Misschien fysiek, in ieder geval geestelijk. Zonder Jezus eindigt ons leven in de dood. Waarop het antwoord van Jezus is: 'Deze ziekte (deze zonde, deze gebrokenheid, deze verslaving, deze ...) loopt niet uit op de dood, maar op de eer van God, zodat de Zoon van God geëerd zal worden'.

GEBEDSSUGGESTIE

Heer, wij geloven: U bent de opstanding en het leven. Wat een hoop mogen we hebben dat we zullen leven, ook wanneer we sterven. Dat wanneer we in U geloven, we nooit zullen sterven, maar eeuwig met U mogen leven. Dank U wel voor Uw liefde, dat U oog heeft voor ons, ook in onze pijn en verdriet. We begrijpen niet altijd waarom ons bepaalde dingen overkomen, maar we kiezen ervoor om te vertrouwen op Uw liefde. U geeft ons wat we nodig hebben. U zorgt voor ons. Wanneer wij huilen, dan huilt U met ons mee. Sterker nog, U zult alle tranen op een dag uitwissen, omdat U uit de dood bent opgestaan. Halleluja, wij prijzen de Zoon van God die naar de wereld kwam, Hij die is, de Opstanding en het Leven, amen!

